

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Бухгалтерського обліку та аудиту  
(повна назва кафедри)

**РЕФЕРАТ**  
**кваліфікаційної роботи**  
**на здобуття освітнього ступеня бакалавр**  
зі спеціальності 6.030509 «Облік і аудит»  
(шифр та найменування спеціальності)  
Освітня програма Облік і аудит  
(назва освітньої програми)

на тему: «Облік, контроль та аналіз розрахунків із дебіторами та кредиторами  
(на прикладі ТОВ «Катион Плюс»)»

**Виконавець:**

студентка ЦВФН факультету

Джашитова В.А.

(прізвище, ім'я, по батькові)

(підпис)

**Науковий керівник:**

К.е.н. децент

(науковий ступінь, вчене звання)

Шерер І.Л.

(прізвище та ініціали)

(підпис)

## ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

**Актуальність теми.** Стан розрахунків з дебіторами і кредиторами на вітчизняних підприємствах є напруженим, що виявляється у значних сумах заборгованості та тривалих термінах її погашення.

Сьогодні дебіторська заборгованість залишається найвужчим місцем у фінансовій діяльності багатьох підприємств. Відповідно, правильно організований облік заборгованості підприємства сприятиме недопущенню прострочення термінів платежу і доведення заборгованості до стану безнадійної та позитивно вплине на фінансовий стан підприємства.

Питанням обліку дебіторської та кредиторської заборгованості значну увагу надавали такі науковці: І. О. Бланк, Ф. Ф. Бутинець, І. О. Власова, С. Ф. Голов, Л. В. Городянська, В. П. Завгородній, Л. М. Кіндрацька, Г. Г. Кірейцев, О. М. Колеснікова, С. А. Кузнєцова, О. В. Литттиленко, Л. О. Лігоненко, А. А. Мазаракі, Н. М. Малюга, Г.О. Москалюк, Л. В. Погоріляк, Г. В. Савицька, І. Б. Садовська, В. С. Сатур, В. В. Сопко, Д. Стоун, К. С. Сурніна, К. Хітчин та багато інших.

Аналіз наукових праць із досліджуваної проблематики свідчить про те, що процес оптимізації заборгованості та її облік залишається дискусійним питанням і потребує поглибленого вивчення.

**Мета дослідження.** Метою дослідження є вивчення теоретичних засад та практичних особливостей обліку та контролю розрахунків з різними дебіторами та кредиторами. на досліджуваному підприємстві, формулювання висновків та надання пропозицій щодо вдосконалення діючої практики.

**Завдання дослідження.** Основними завданнями є:

- вивчити законодавчі та нормативні документи, регулюючі облік розрахунків із дебіторами та кредиторами на підприємствах України;
- дослідити організацію обліку дебіторської заборгованості та зобов'язань у ТОВ «Катион Плюс» та її відповідність вимогам законодавства та нормативних документів;
- проаналізувати ефективність організації внутрішнього контролю за станом розрахунків з дебіторами і кредиторами у ТОВ «Катион Плюс»;
- провести економічний аналіз складу, структури і динаміки дебіторської заборгованості та зобов'язань досліджуваного підприємства;
- оцінити вплив дебіторської заборгованості та зобов'язань на платоспроможність ТОВ «Катион Плюс»;
- дати рекомендації щодо вдосконалення діючої системи обліку та внутрішнього контролю дебіторської та кредиторської заборгованості ТОВ «Катион Плюс».

**Об'єкт дослідження.** Об'єктом дослідження є система обліку та контролю розрахунків з різними дебіторами та кредиторами ТОВ «Катион Плюс».

**Предмет дослідження.** Предметом дослідження є сукупність теоретичних, практичних та методологічних питань, пов'язаних з організацією обліку та внутрішнього контролю дебіторської та кредиторської заборгованості суб'єктів господарювання.

**Методи дослідження.** Для вирішення поставлених завдань використано як загальнонаукові методи (аналіз, синтез, індукція, дедукція, аналогія, абстрагування, конкретизація), так і емпіричні (документування, розрахунково-аналітичні та балансово-звітні прийоми). Окрім того, застосовано методи теоретичного узагальнення і порівняння – для розкриття економічного змісту дебіторської та кредиторської заборгованості; комплексного і системного підходів – для дослідження якості обліку заборгованості та розроблення методичного підходу до класифікації в системі управління підприємством; методи формалізації – для розробки концептуальних основ обліку і аудиту заборгованості в системі управління підприємством; абстрактно-логічні – для формулювання теоретичних висновків і узагальнень.

**Інформаційна база дослідження.** В процесі дослідження використовувалися законодавчі, нормативні і інструктивні матеріали в області бухгалтерського обліку, контролю та аналізу, праці вітчизняних і зарубіжних економістів, фактичні дані обліку та звітності ТОВ «Катион Плюс» за 2017 – 2018 роки.

**Структура та обсяг роботи.** Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (40 найменувань) та 25-ти додатків. Загальний обсяг роботи становить 73 сторінки. Основний зміст викладено на 68 сторінках. Робота містить 18 таблиць, 5 рисунків.

## ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У В першому розділі розкрито сутність і класифікація дебіторської та кредиторської заборгованості. Розглянуто особливості нормативного забезпечення організації обліку та контролю дебіторської і кредиторської заборгованості. Досліджено проблемні питання обліку дебіторської та кредиторської заборгованостей. В другому розділі наведена організаційна та економічна характеристика досліджуваного підприємства, досліджено стан діючої системи обліку та контролю дебіторської та кредиторської заборгованості ТОВ «Катион Плюс». В третьому розділі досліджено організацію внутрішнього контролю розрахунків, проведено економічний аналіз, та надано пропозиції щодо поліпшення системи обліку та внутрішнього контролю на ТОВ «Катион Плюс».

## ВИСНОВКИ

Матеріали проведеного дослідження дозволили зробити такі висновки та пропозиції.

Аналіз положень нормативно-правових документів і позиції науковців щодо сутності категорії «заборгованість» показав відсутність єдиного підходу до визначення сутності понять «дебіторська заборгованість» та «кредиторська заборгованість».

Пропонуємо визначати категорію «заборгованість» як правовідносини двох чи більше суб'єктів, які є наслідком вчинення певної дії (фінансово-господарської операції) одного суб'єкта (кредитора) до іншого (дебітора) щодо передачі товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів чи інших активів, надання послуг, виконання робіт або дії законодавчо-нормативних документів (виникнення заборгованості з податків чи інших обов'язкових платежів перед бюджетом та позабюджетними цільовими фондами), та надає кредитору право вимоги, а дебітору зобов'язання щодо її погашення.

Не менш важливим питанням в організації бухгалтерського обліку заборгованості є дослідження її класифікації.

Запропонована у п. 1.2 кваліфікаційної роботи класифікація розкриває природу різних видів дебіторської та кредиторської заборгованостей, відповідає структурі бухгалтерського балансу і дає змогу якісно та вчасно сформулювати інформаційне забезпечення для ухвалення рішень у процесі управління заборгованістю і підприємством.

В процесі дослідження нами визначено в п. 3.3 кваліфікаційної роботи ряд існуючих проблем обліку розрахунків з різними дебіторами та кредиторами та надано пропозиції щодо їх вирішення.

На нашу думку, для вдосконалення системи обліку заборгованості можна надати такі рекомендації.

1. Внести зміни в П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», які б розмежували поняття довгострокової та короткострокової дебіторської заборгованості..

2. Доцільно було б здійснювати оцінку дебіторської заборгованості за допомогою міжнародних стандартів.

3. Своєчасно та періодично контролювати співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованостей.

4. Оплата дебіторської заборгованості являє собою форму реструктуризації активів, що полягає у переведенні дебіторської заборгованості в ліквідні форми активів.

5. Створити резерв сумнівних боргів та виробити порядок його визначення в обліковій політиці підприємства. Резерв сумнівних боргів варто формувати в розрізі кожного з боржників, за термінами непогашення дебіторської заборгованості та залежно від розмірів підприємства та обсягів діяльності.

## АНОТАЦІЯ

Джашитова В.А.      «Облік, контроль та аналіз розрахунків із дебіторами та кредиторами (на прикладі ТОВ «Катион Плюс»)».  
*(прізвище та ініціали студента)*      *(назва кваліфікаційної роботи)*  
 Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра  
 зі спеціальності 6.030509 «Облік і аудит»  
*(шифр та назва спеціальності)*  
 за освітньою програмою Облік і аудит»  
*(назва освітньої програми)*  
 Одеський національний економічний університет  
 Одеса, 2019.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти обліку та контролю дебіторської та кредиторської заборгованості.

Проаналізовано діючу практику обліку та внутрішнього контролю дебіторської та кредиторської заборгованості ТОВ «Катион Плюс».

Запропоновано заходи щодо удосконалення організації обліку та контролю дебіторської та кредиторської заборгованості; досліджуваного підприємства.

Ключові слова: дебітори, кредитори, облік, контроль, аналіз, класифікація, оцінка, інвентаризація, управління.

## ANNOTATION

Dzhashytova V.A.      «Accounting, control and analysis of settlements with debtors and creditors (for example, Cation Plus Ltd).»  
*(students surname and initials)*      *(work title)*  
 Qualifying work for obtaining a bachelor's degree in the specialty  
6.030509 «Accounting and audit»  
*(code and name of the specialty)*  
 for the educational program «Accounting and audit»  
*(title of the educational program)*

Odessa national economic university  
Odessa, 2019.

The paper deals with the theoretical aspects of accounting and control of accounts receivable and payables.

The current practice of accounting and internal control of receivables and accounts payable is analyzed Cation Plus Ltd.

Measures to improve the organization of accounting and control of accounts receivable and payables are offered; the investigated enterprise.

Key words: debtors, creditors, accounting, control, analysis, classification, evaluation, inventory, management.